

RIKSDAGENS PROTOKOLL.

1900. Första Kammaren. N:o 39.

Torsdagen den 10 maj.

Kammaren sammanträdde kl. 12 på dagen.

Anmäldes och bordlades:

statsutskottets memorial n:o 91, i anledning af kamrarnes skiljaktiga beslut i vissa frågor rörande anslagen under riksstatens nionde hufvudtitel;

bankoutskottets memorial n:o 22, angående instruktion för nästa Riksdags bankoutskott; äfvensom

Första Kammarens tillfälliga utskotts utlåtanden:

n:o 10, i anledning af väckta motioner rörande utskänknigen af vin och maldrycker å lägerplatser; och

n:o 11, angående redogörelse för de af Konungen eller på grund af hans bemyndigande tillsatta komitéers verksamhet m. m.

Föredrogos, men bordlades å nyo på flere ledamöters begäran statsutskottets under gårdagen bordlagda utlåtanden n:is 88 och 89.

Vid föredragning af statsutskottets nästlidne dag bordlagda utlåtande n:o 90, i anledning af Kongl. Maj:ts i statsverkspropositionen under sjetta hufvudtiteln samt i särskild proposition gjorda framställningar i fråga om anordnande af fabriksinspektion under år 1901, äfvensom i ämnet väckta motioner, biföll kammaren hvad utskottet i detta utlåtande hemställt.

Föredrogs, men bordlades å nyo på flere ledamöters begäran lag-
utskottets sistlidne dag bordlagda utlåtande n:o 49.

Vid förnyad föredragning af Första Kammarens tillfälliga utskotts
den 8 och 9 i denna månad bordlagda utlåtande n:o 9, i fråga om
skrifvelse till Kongl. Maj:t med begäran om utredning och förslag
dels beträffande statsbidrag till enskilda bolag, bildade för försäkring
mot mjeltbrandsskada, dels angående ändrade föreskrifter till förekom-
mande och hämmande af smittosamma husdjurssjukdomar, biföll kam-
maren hvad utskottet i detta utlåtande hemställt.

Upplästes och godkändes konstitutionsutskottets förslag till Riks-
dagens skrifvelse, n:o 86, till Konungen, i fråga om reform af val-
rätten till Riksdagens Andra Kammare.

Justerades tre protokollsutdrag för denna dag.

Herr talmannen tillkännagaf, att anslag utfärdats till samman-
trädet fortsättande kl. 7 på aftonen.

Kammaren åtskildes kl. 12,15 e. m.

In fidem
A. v. *Krusenstjerna.*

Torsdagen den 10 maj, e. m.

Kammaren sammanträdde kl. 7 e. m.; och dess förhandlingar leddes af herr vice talmannen.

Anmäldes och bordlades:

statsutskottets memorial n:o 92, med förslag till åtskilliga stadganden, som böra införas i det nya reglementet för riksgäldskontoret;

sammansatta stats- och bankoutskottets memorial n:o 10, angående anvisande af ersättning till sammansatta stats- och bankoutskottets sekreterare;

lagutskottets memorial n:o 50, med föranledande af kamrarnes skiljaktiga beslut beträffande lagutskottets utlåtande n:o 47 i anledning af dels Kongl. Maj:ts proposition med förslag till lag, innefattande tillägg till förordningen den 14 april 1866 angående jords eller lägenhets afstående för allmänt behof, samt till lag om ändrad lydelse af 19 kap. 13, 14 och 21 §§ strafflagen, dels Kongl. Maj:ts proposition med förslag till lag med vissa bestämmelser om elektriska ledningar, dels ock en i anledning af nämnda propositioner väckt motion; äfvensom

särskilda utskottets memorial n:o 4, angående förslag till voteringspropositioner med anledning af kamrarnes skiljaktiga beslut i fråga om aflöning till utskottets tjänstemän.

Upplästes och godkändes lagutskottets förslag till Riksdagens skrivelser till Konungen:

n:o 87, i anledning af Kongl. Maj:ts proposition med förslag till förordning angående jagtpass;

n:o 88, i anledning af Kongl. Maj:ts proposition med förslag till lag om rätt domstol i vissa mål angående jordegares rätt öfver vattnet å hans grund;

n:o 89, i anledning af väckta motioner om ändring i lagen angående skyldighet att deltaga i kostnaden för byggnad och underhåll af prestgård den 1 maj 1885; samt

n:o 90, i anledning af Kongl. Maj:ts proposition angående ändring af gällande bestämmelser i afseende å mått och vikt.

Justerades ytterligare ett protokollsutdrag för denna dag.

På framställning af herr vice talmannen beslöts, att de ärenden, hvilka denna dag bordlagts första gången, skulle sättas främst på föredragningslistan till morgondagens sammanträde.

Kammaren åtskildes kl. 7,06 e. m.

In fidem

A. v. *Krusenstjerna.*

Fredagen den 11 maj.

Kammaren sammanträdde kl. 12 på dagen.

Justerades protokollet för den 4 i denna månad.

Föredrogs och företogs punktvis till afgörande statsutskottets under gårdagen bordlagda memorial n:o 91, i anledning af kamrarnes skiljaktiga beslut i vissa frågor rörande anslagen under riksstatens nionde hufvudtitel.

Punkten 1.

Hvad utskottet hemställt bifölls.

Punkten 2.

Den föreslagna voteringspropositionen godkändes.

Vid föredragning af statsutskottets nästlidne dag bordlagda memorial n:o 92, med förslag till åtskilliga stadganden, som böra införas i det nya reglementet för riksgäldskontoret, biföll kammaren hvad utskottet i detta memorial hemställt.

Vid föredragning af sammansatta stats- och bankoutskottets sistlidne dag bordlagda memorial n:o 10, angående anvisande af ersättning till sammansatta stats- och bankoutskottets sekreterare, biföll kammaren hvad utskottet i detta memorial hemställt.

Vid föredragning af bankoutskottets nästlidne dag bordlagda memorial n:o 22, angående instruktion för nästa Riksdags bankoutskott, biföll kammaren hvad utskottet i detta memorial hemställt.

Vid föredragning af lagutskottets under gårdagen bordlagda memorial n:o 50, med föranledande af kamrarnes skiljaktiga beslut beträffande lagutskottets utlåtande n:o 47 i anledning af dels Kongl. Maj:ts proposition med förslag till lag, innefattande tillägg till förordningen den 14 april 1866 angående jords eller lägenhets afstående för allmänt behof, samt till lag om ändrad lydelse af 19 kap. 13, 14 och 21 §§ strafflagen, dels Kongl. Maj:ts proposition med förslag till lag med vissa bestämmelser om elektriska ledningar, dels ock en i anledning af nämnda propositioner väckt motion, biföll kammaren hvad utskottet i detta memorial hemställt.

Vid föredragning af särskilda utskottets sistlidne dag bordlagda memorial n:o 4, angående förslag till voteringspropositioner med anledning af kamrarnes skiljaktiga beslut i fråga om aföning till utskottets tjänstemän, godkändes de föreslagna voteringspropositionerna.

Herr talmannen tillkännagaf, att enligt mellan talmännen träffad öfverenskommelse omröstningar jemlikt 65 § riksdagsordningen komme att anställas vid kamrarnes sammanträden lördagen den 12 i denna månad öfver de voteringspropositioner för sådana omröstningar, som då vore af båda kamrarne godkända.

Vid föredragning af Första Kammarens tillfälliga utskotts under gårdagen bordlagda utlåtanden:

n:o 10, i anledning af väckta motioner rörande utskänkningen af vin och maltdrycker å lägerplatser, och

n:o 11, angående redogörelse för de af Konungen eller på grund af hans bemyndigande tillsatta komitéers verksamhet m. m.,

biföll kammaren hvad utskottet i dessa utlåtanden hemställt.

*Ifrågasatta
grundlags-
förändringar
angående
Riksdagens
utskott.*

Föredrogs å nyo och företogs punktvis till afgörande konstitutionsutskottet den 8 och 9 innevarande månad bordlagda utlåtande n:o 9, i anledning af väckta motioner rörande ändrade bestämmelser angående Riksdagens ständiga och tillfälliga utskott.

Punkten 1.

Herr Pettersson, Carl Fredrik: Då jag, herr greve och talman, utan angifvet syfte afgifvit min reservation mot detta betän-

kande, vill jag här nämna, att jag icke kunnat vara med om utskottets hemställan i denna punkt, ej heller i en följande.

Såväl motionärerna som de utskottets ledamöter, hvilka dikterat beslutet, hafva sett saken teoretiskt; men ingen af dem har, mig veterligt, tillhört lagutskottet någon föregående riksdag. Deremot hafva alla medlemmar af konstitutionsutskottet, hvilka förut tillhört lagutskottet, inlagt sin gensaga mot utskottets hemställan och ansett förändringen hvarken nödig eller nyttig. Den skulle vara nödig, om man kunde bevisa, att lagutskottet icke hunne med att behandla de motioner, som blifvit till detta utskott öfverlemnade, eller om lagutskottet gjort sig skyldigt till att icke nog grundligt genomtänka alla dessa motioner. Jag vet icke, att några förebråelser i detta fall kunna drabba lagutskottet. Detta har medhunnit allt, som blifvit till detsamma öfverlemnadt, och har, efter hvad jag tror, gjort rätt godt skäl för sig.

Man har sagt, att det är ett så stort antal betänkanden, som afgifvas af lagutskottet, och detta är ju sant. Dock finnes det ett annat utskott, som har många flera yttranden att afgifva, snart sagdt dubbla antalet, nemligen statsutskottet. Men vid detta har man icke vågat röra, just därför att det fordras enhet i statsregleringen. Derfor vågade man icke splittra detta utskott. Det tyckte man kunde låta sig göra med lagutskottet.

Så kommer man till en annan fråga, nemligen om nyttan af ett andra lagutskott. Men äfven i detta fall är jag tvifvelaktig. Åtminstone skulle det icke göra så stor nytta, då ju meningen är, att af detsamma skulle behandlas hufvudsakligen kommunala ärenden. Men dessa lägga, då de nu öfverlemnas åt lagutskottet, i jemförelse med allt annat, som remitteras dit, en ofantligt liten tyngd i arbetsbördan.

För öfrigt vet man, att, då viktigare lagstiftningsarbete förekommer, och lagutskottet finner, att det icke kan utföra detta arbete, särskilda utskott tillsättas för att grundligare behandla ifrågavarande ärenden.

Det finnes ytterligare en sak, som är värd att tänka på, och det är den: har verkligen Första Kammaren råd att insätta flera ledamöter i ständiga utskott? Jag tviflar derpå. Här i denna kammare finnes en hel del äldre män, som i anseende till sin ålder icke kunna deltaga i de ständiga utskotten. Vidare finnas åtskilliga högre embetsmän, som i anseende till sin ställning äro förhindrade att deltaga i dessa utskott.

Jag skulle hafva kunnat behandla denna sak utförligare, men jag inskränker mig till det redan sagda. Herr grefve och talman, jag ber att få yrka afslag å första punkten i konstitutionsutskottets föreliggande betänkande.

Herr Rudebeck: Efter den föregående talarens yttrande skall jag be att endast med några ord få angifva skälen, hvarför äfven jag reserverat mig mot utskottets förslag i denna punkt. Till en del

*Ifrågasatta
grundlags-
förändringar
angående
Riksdagens
utskott.
(Forts.)*

*Ifrågasatta
grundlags-
förändringar
angående
Riksdagens
utskott.
(Forts.)*

sammanfalla dessa skäl visserligen med dem, som anfördes af den föregående talaren, men till en del äro de något afvikande. För min del kan jag visst icke förneka, att lagutskottets arbetsbördan oftast är mycket tung. Jag har ett par år haft äran att vara ledamot af lagutskottet och hade då tillfälle att bedöma detta. Det är därför onekligen ofta önskvärdt, att på lämpligt sätt detta utskott beredes lättnad i dess arbete, men en åtgärd sådan som den delning af lagutskottet, hvilken konstitutionsutskottets majoritet föreslagit, är enligt min uppfattning icke lämplig, särskildt därför att grunden, enligt hvilken ärendena skulle fördelas emellan de båda lagutskotten — detta gäller de ärenden, som skulle tillfalla det andra lagutskottet — icke är klar och bestämd. Jag är rädd för att, vid tillämpning af § 42 mom. 2 riksdagsordningen med dess lydelse enligt utskottets förslag, tvekan mer än en gång skulle uppkomma, huruvida ett ärende vore af beskaffenhet att böra hänföras till de i detta moment angifna eller icke. Detta är ett betänkligt förhållande.

För min del anser jag, att det bästa tillvägagångssättet för beredande af lättnad i lagutskottets arbetsbördan är att anlita särskilda utskott. Den största tyngden i denna arbetsbördan härrör onekligen från Kongl. Maj:ts propositioner angående lagar. Det är dessa propositioner, med nya lagförslag, stundom högst vidlyftiga och omfattande, som taga i anspråk mesta tiden och mesta arbetet, och mig synes det därför vara en vida bättre utväg än den af utskottet föreslagna att tillsätta särskilda utskott för behandling af dylika lagfrågor. Man komme då också i tillfälle att utse fullt kvalificerade personer till de olika frågornas behandling, och jag tror, att för frågornas lösning skulle vara synnerligen gagneligt, om de hänvisades till dylika särskildt tillsatta utskott.

Hufvudsakligen af dessa skäl har jag icke kunnat biträda utskottets förslag i denna punkt, utan får jag hemställa om afslag derå.

Herr Sæve: Det föreliggande grundlagsförslaget har redan fallit i Andra Kammaren, och mot första punkten i detsamma hafva icke färre än fem ledamöter från denna kammare reserverat sig. Förslagets öde äfven i denna kammare är således lätt att förutse, och jag skall icke spilla många ord på att söka försvara detsamma. Jag ber emellertid att få fästa uppmärksamheten på en och annan af de synpunkter, som bestämt konstitutionsutskottets majoritet att framlägga det.

Det är nog en sanning, att utskottens väsentliga uppgift är att söka på bästa möjliga sätt förbereda de riksdagsärenden, som till utskotten remitteras, och att de icke kunna hafva till uppgift att skaffa sysselsättning åt de särskilda riksdagsmännen, men äfven om detta är sant, så kan det icke ligga något förkastligt deri, om man vid bestämmandet af utskottens antal också tager någon hänsyn till den rikliga tillgång på arbetskrafter, båda kamrarne hafva att förfoga öfver. Andra Kammaren har nu ett mycket större antal represen-

tanter än den första, men äfven vår kammare har icke så få ledamöter, som icke användas i något utskott. Jag tror, att, om man vill gå tillbaka till de gamla ständsriksdagarne, det skall visa sig, att man då var mera angelägen att begagna sig af de krafter, som Riksdagen hade att förfoga öfver, än man nu är under det nya riksdagsskicket. För att förvissa mig härom, har jag gått till de gamla riksdagsprotokollen och fick då af en tillfällighet upp protokollen för 1856 års riksdag. Jag fann, att vid den riksdagen varit närvarande i preteståndet 57 ledamöter, i borgareståndet 61 och i bondeståndet 112, men antalet ordinarie utskottsplatser, som hvarje stånd enligt grundlagen hade att fylla, uppgick till icke mindre än 55. Således visade det sig, att de allra flesta ledamöterna af preste- och borgarestånden samt hälften af ledamöterna i bondeståndet voro upptagna af ordinarie utskottsarbete.

Jag ber att i detta sammanhang få erinra om, att i friherre De Geers motivering till den nuvarande riksdagsordningen framställes en beräkning öfver det blifvande antalet riksdagsmän, hvarvid 1861 års folkmängd lades till grund. Då beräknades antalet ledamöter i Första Kammaren komma att utgöra 119 och i Andra Kammaren 180, deraf 50 för städerna och 130 för landsbygden. Detta gör en summa af 299 riksdagsmän, men vid den fixering af riksdagsmännens antal, som fastslogs 1894, bestämdes, att deras antal skulle utgöra i Första Kammaren 150 och i Andra Kammaren 230, summa 380. Alltså öfverskjuter det nuvarande antalet riksdagsmän det antal, af hvilket kamrarne ansågs skola komma att bestå 1867, med icke mindre än 81 riksdagsmän, för hvilka det icke är möjligt att bereda någon plats i utskotten.

Man kan nu säga, att detta är något helt och hållet oväsentligt. Frågan är ju icke, huru riksdagsmännen skola kunna placeras i utskott, utan frågan är, om det är af vigt för riksdagsärendenas utredning, att man ökar antalet af utskott. Ja, icke vågar jag göra någon anmärkning mot det sätt, hvarpå utskotten hittills fungerat. De hafva, så vidt jag förstår, väl fyllt sina uppgifter, men jag tror, att man kan säga, att ärendena äro temligen ojemnt fördelade på de olika utskotten och att åtminstone ett par af dem äro synnerligen öfverhopade med arbete. Det är en naturlig följd af landets fortgående utveckling, att en hel mängd nya legislativa, ekonomiska och sociala spörsmål framkomma, som ställa nya kraf på de båda statsmagternas lagstiftningsarbete. Hvad den första statsmagten, regeringen, beträffar, veta vi, att den under de senaste årtiondena varit synnerligen öfverhopad med arbete, men vi veta också, att regeringen i följd häraf hos Riksdagen gjort framställningar om att erhålla ökad arbetshjelp, och kamrarne hafva också med anledning häraf sökt tillmötesgå regeringens önsknningar genom att lemna anslag till ett nytt statsråd och ett nytt statsdepartement. Men har nu Riksdagen åt regeringen skapat ett nytt departement, kunde den också åt sig sjelf skapa ett nytt utskott. Denna senare åtgärd vore i fullständig analogi med den förra.

*Ifrågasatta
grundlags-
förändringar
angående
Riksdagens
utskott.
(Forts.)*

*Ifrågasatta
grundlags-
förändringar
angående
Riksdagens
utskott.
(Forts.)*

Sedan blir då frågan, huru en förstärkning af arbetskrafter bäst skall kunna beredas utskotten, antingen genom att öka antalet af deras ledamöter eller genom att dela utskotten i flera. Konstitutionsutskottet har visat det första alternativet ifrån sig såsom opraktiskt, men det har tänkt sig, att åtminstone någon hjälp kunde åstadkommas på det sätt, att ett af utskotten delades i två. Man tänkte då först på statsutskottet såsom ett af de mest öfveranstängda och som därför kunde behöfva delas, men då man enskildt förfrågade sig i ämnet hos statsutskottets ledamöter, så afvisade de den ifrågasatta hjälpen såsom opåkallad. Deras motiv härvid var förnämligast detta, att nästan alla ärenden, som höra under statsutskottets behandling, stå i närmare eller fjernare sammanhang med statsregleringen, och man befarade, att, om utskottet delades i två, man skulle riskera att förlora ur sigte enheten i statsregleringen.

På helt annat sätt yttrade sig lagutskottets ledamöter vid liknande enskilda förfrågningar. De ansågo, att den lättnad i arbetsbördan, som kunde beredas lagutskottet genom dess delning, skulle vara till afsevärdt gagn, men de funno en stor svårighet i huru man skulle kunna anordna fördelningen af ärendena mellan de båda lagutskotten. Konstitutionsutskottet har nu emellertid framlagt ett förslag till en sådan fördelning. Det är, såvidt jag vet, första gången man sökt konstruera en sådan fördelning, och det är mycket troligt, att konstitutionsutskottet icke lyckats i försöket. Utskottet har emellertid följt en bestämd och naturlig grund för sin fördelning af ärendena. Den har velat hänvisa alla frågor rörande civil-, kriminal-, och kyrkolag till det ena lagutskottet och till det andra lagutskottet lagar och författningar af administrativ och ekonomisk natur. Men det är möjligt, att man kan hitta på en annan och mycket bättre fördelningsgrund, men så lätt blifver det dock icke. Den saken tål nog att tänka på till en annan riksdag.

Då förslaget emellertid redan är fallet i Andra Kammaren, tjenar det ju icke till något att nu vidare diskutera detsamma. Som dock ett yrkande väl bör göras från utskottets sida, ber jag att få yrka bifall till punkten 1:o).

Herr Hasselrot: Då jag har en relativt lång erfarenhet rörande arbetet inom lagutskottet, har jag ansett det vara min skyldighet att yttra några ord i denna fråga, och jag tillåter mig då till en början att såväl å egna som å öfriga utskottsledamöternas vägnar till den förste talaren framföra ett tack för det vackra vitsord, han gifvit utskottets verksamhet. Jag måste blott frukta, att det icke är många bland oss, som kunna taga åt sig hvad den ärade talaren nämnde. Sant är visserligen, att lagutskottet städse under senare år medhunnit att behandla alla dit remitterade frågor, men det är icke lika säkert, att det medhunnit att åt alla frågor gifva en så grundlig behandling, som önskligt varit. Vidare kan man anmärka, att från utskottet framkommer en hel del frågor i Riksdagen så sent, att många ledamöter

icke få tillräcklig tid att sätta sig in i dessa frågor. Enligt min uppfattning skulle därför ett synnerligen viktigt önskningsmål vinnas, derest lagutskottet delades på två sjelfständigt arbetande afdelningar. Härigenom skulle säkerligen ernås både ett grundligare arbete och ett tidigare framläggande af utskottets förslag. Den form, det föreliggande förslaget erhållit, och den fördelning af ärendena, som der bestämmes, tillfredsställer mig emellertid icke. Förslagets grundtanke är, att det ena lagutskottet skulle handlägga civila, kriminella och kyrkliga lagfrågor, det andra deremot lagfrågor af kommunal, administrativ och social beskaffenhet, men det sätt, hvarpå denna fördelning egt rum, anser jag icke vara lyckligt funnet. Vid lagens tillämpning skulle säkerligen tvifvelsmål och tvister ofta uppstå, därför att man icke visste, hvart förekommande ärenden skulle hänvisas. — Jag förmodar, att frågan för denna gång är fallen, och det är för öfrigt icke lätt att framkomma med ett bestämdt förslag, men jag har velat uttala, att det enligt min åsigt vore önskligt, att frågan erhöles sin lösning i det syfte, utskottet tänkt sig.

Ifrågasatta grundlags förändringar angående Riksdagens utskott.
(Forts)

Efter härmed slutad öfverläggning gjordes i enlighet med de yrkanden, som derunder förekommit, propositioner, först på bifall till hvad utskottet i nu föredragna punkt hemställt samt vidare på afslag derå, och förklarades den senare propositionen vara med öfvervägande ja besvarad.

Punkten 2.

Herr Törneblad: Herr grefve och talman, mina herrar! Frågan om de tillfälliga utskottens vara eller icke vara har mer än en gång varit framlagd inför Riksdagen och föranledt ganska uttömmande diskussioner och har nu framburits å nyo dels af motionärerna i en form, dels genom utskottets förslag i en annan form. För min del får jag säga, att jag i likhet med konstitutionsutskottet anser, att de tillfälliga utskotten hafva i det hela verkat ganska godt. Det är sant, att många motionärer föredragit att få sina förslag behandlade af ständiga utskott och därför ofta gifvit förslagen sådan form, att de skulle komma till ständigt utskott. Vidare är det sant, att kammarne, framför allt på initiativ från Andra Kammaren, på senare tiden tillämpat bestämmelserna i grundlagen olika mot förr, så att till ständigt utskott hänvisats allt flera motioner, hvilka ansetts på något sätt beröra området för de ständiga utskottens verksamhet. Följden deraf har varit, att de tillfälliga utskottens verksamhet blifvit något förminskad och inskränkt, om till nytta eller skada, lemnar jag derhän. Men ett faktum är, att dessa utskott fått mindre att göra än förr. Det kan under sådana förhållanden starkt ifrågasättas, om sådana skäl föreligga, som kunna nödvändiggöra en förändring i det ena eller andra syftet af de tillfälliga utskotten. Men skall en sådan förändring ske, förefaller det mig, som om det vore lämpligare att bestämdt

*Ifrågasatta
grundlags-
förändringar
angående
Riksdagens
utskott.
(Forts.)*

fastslå densamma i grundlagen, så att man i stället för tillfälliga utskott tillsätter ett ständigt utskott. Jag är icke för den utvägen, ty jag anser fortfarande, att de tillfälliga utskotten kunna väl fungera och att de i ganska många fall hafva väl fungerat. Men hvad jag särskildt håller på är, att icke det grundlagsstadgande, som nu införes, skall gifva anledning till diskussion och slitningar kamrarne emellan. Ty det är lätt att förutse, att med den obenägenhet, som på åtskilliga håll förefinnes, att låta förslag komma till tillfälliga utskott, man skall söka efter bästa förmåga framkalla tillsättandet af särskildt utskott. Detta beror på båda kamrarnes sammanstämmade beslut. Hvilka tvister och konflikter derigenom kunna uppkomma, skall jag icke närmare beröra.

Det är dock temligen påtagligt, att praxis skall utbilda sig så, att de särskilda utskotten vinna terräng på en omväg och att de tillfälliga utskotten försvinna och ersättas af särskilda utskott, som tillsättas för hvarje gång. Detta är icke grundlagens mening, har icke varit grundlagens mening och bör icke vara det. Grundlagens mening har varit, att de tillfälliga utskotten skola anordnas med afseende å frågornas natur. Vigtigare är den invändningen, att de tillfälliga utskotten blifvit mera fasta. Men exempel saknas dock ingalunda på, att man för särskilda frågors behandling låtit sig angeläget vara, åtminstone inom Första Kammaren, att äfven anordna tillfälliga utskott, som gått utom ramen för de först tillsatta två. Detta sätt har ju också ursprungligen afsetts; det har bestämdt verkat väl, då det användts, och det skulle verka väl, om det användes i något större utsträckning.

Vidare förekommer mot utskottets förslag, att derigenom de särskilda utskotten skulle komma att få en dubbelnatur, i det att ett särskildt utskott skulle den ena gången komma att behandla frågor, som tillhöra ständigt utskotts handläggning, och den andra sådana, som tillhöra tillfälligt utskott. Äfven denna oegentlighet anser jag vara värd att tagas i öfvervägande.

Då det nu gäller att i grundlagen införa ett »högst nödigt eller nyttigt» stadgande, så torde det väl icke vara alldeles obefogadt, att man önskar en mera allsidig och uttömmande behandling af ärendet, än som nu, den 11 maj, kan komma detsamma till godo.

På grund af hvad jag nu anfört, hemställer jag om afslag å utskottets förslag.

Herr Rudebeck: Herr grefve och talman, mina herrar! Säsom bekant är, hafva vid innevarande riksdag flera olika framställningar gjorts i fråga om förändring af de tillfälliga utskotten. Det har yrkats, att de skulle utbytas mot ett ständigt utskott; det har föreslagits, att de skulle utbytas mot två ständiga utskott, och det har slutligen ifrågasatts, att de skulle utbytas mot ett utskott, som skulle hafva naturen af tillfälligt, men vara gemensamt för båda kamrarne.

Konstitutionsutskottet har vid bedömandet af denna fråga icke ansett, att det vore en ändamålsenlig eller lamplig åtgärd att borttaga de tillfälliga utskotten. De hafva, såsom redan framhölls i motiveringen till 1866 års riksdagsordning, från synpunkten af en god beredning af ärendena väsentliga företräden derutinnan, att kamrarne ega att bestämma de tillfälliga utskottens både antal och sammansättning, allt efter ärendenas olika beskaffenhet. Emellertid är det en anmärkning, som gjorts mot de tillfälliga utskotten, hvilken syntes konstitutionsutskottet särdeles vigtig, nemligen den, att det icke redan från början af ett ärendes behandling i tillfälligt utskott funnits samarbete mellan ledamöter af båda kamrarne. Att behof af sådant samarbete i vigtiga frågor gjort sig gallande, är så mycket mera uppenbart, som man vet, att vid sidan af grundlagens bestämmelser har verkligen ofta förekommit, så att säga, i tysthet ett sådant samarbete. Detta vittnar ju om, att behof deraf gjort sig gallande och att har föreligger en brist. Konstitutionsutskottet har rigtat sin uppmärksamhet just på denna brist och sökt att afhjelpa densamma genom att föreslå, att afven ärenden, tillhörande tillfälligt utskotts behandling, skulle kunna genom kamrarnes sammanstående beslut öfverlemnas åt ett *gemensamt* särskildt utskott.

Nu har af den senaste ärade talaren framhållits, att sådant kan framkalla slitningar. Jag vill för min del visst icke förneka detta, men jag vet knappast, huru man skall kunna skriva en lag, så att man icke behöfver befara slitningar, åtminstone i sådana tider, som nu äro. Jag tror således, att man icke får tillerkänna denna anmärkning så stor betydelse.

Vidare framhöll samme ärade talare, att på detta sätt skulle uppkomma två olika slag af särskilda utskott, ett slag, som skulle ega att behandla ärenden, tillhörande ständigt utskotts handläggning, och ett annat slag, som skulle behandla ärenden, tillhörande tillfälligt utskott. För min del kan jag dock icke förstå, att detta skulle vara något fel eller någon oegentlighet.

Enligt konstitutionsutskottets uppfattning skulle man på det sätt, som här är föreslaget, afhjelpa en väsentlig brist, nemligen just hvad som främst blifvit anmärkt mot de tillfälliga utskotten, och derigenom skapa ett tillvägagångssätt, som vore mera tillfredsställande. Konstitutionsutskottet har föredragit detta framför att välja någon af de utvagar, som af de särskilda motionärerna blifvit ifrågasatta. Ett bifall till hvad utskottet här har föreslagit utgör ju icke alls något hinder för, att frågornas natur må blifva bestämmande vid de särskilda ärendenas hänvisning till olika utskott.

Jag ber derfor, herr grefve och talman, att få yrka bifall till utskottets hemställan i denna punkt.

Herr Dickson: Jag skall icke göra något yrkande, men begagnar tillfället för att uttala, att jag finner organisationen med tillfälliga utskott temligen svag. Under flera år har jag haft äran vara ord-

*Ifrågasatta
grundlags
förändringar
angående
Riksdagens
utskott.
(Forts.)*

*Ifrågasatta
grundlags-
förändringar
angående
Riksdagens
utskott.
(Forts.)*

förande i ett tillfälligt utskott och dervid funnit, att arbetet skulle kunna ordnas på ett bättre sätt. Det är visserligen någon gång en fördel, att en uti någon af kamrarne väckt motion kan afslås utan att öfverlemnas till medkammaren, men i öfrigt är organisationen svag. I Första Kammaren tillsätts utskotten med 5 ledamöter; till dem remitteras ärenden af mycket olikartad beskaffenhet, och det är icke sagdt, att vederbörande utskotts ledamöter sitta inne med den erfarenhet och kunskap, som erfordras för de mycket skiftande ärenden, hvilka till deras behandling öfverlemnas. Ännu svårare är det att åstadkomma samarbete med medkammaren. Om motioner blifvit väckta i båda kamrarne af lika beskaffenhet, bruka utskotten öfverlägga, och det händer ibland, att man kommer öfverens om en lika kläm i båda betänkandena, och möjligen också om lika motivering, men då behöfves ganska mycken sjelfuppoffring på hvardera hållet för att afstå från hvad man skulle vilja uttrycka och endast säga hvad äfven motsidan är med om. Det gifves ju emellertid många fall, då icke samma motioner föreligga i båda kamrarne, och ärendet utredes och behandlas då på ett sätt i den ena kammaren samt öfverlemnas till medkammaren. Det händer ofta, att denna har åtskilligt att erinra och skulle önska ytterligare belysning i åtskilliga fall, men då samarbete kamrarne emellan icke eger rum, måste kammaren bifalla helt och hållet eller ock afslå den andras kläm. Någon gång kan det göras förslag till ändring i klämman — ehuru detta är ett temligen omgångsfullt sätt — hvarefter ärendet återlemnas till den andra kammaren, och man skulle kunna tänka sig, att det derifrån ännu en gång öfverlemnades till den förra. Detta är förenadt med mycken omgång, och en sammanjemkning är på detta sätt mycket svår att åstadkomma; mot slutet af riksdagen vågar man sig icke heller gerna på en sådan operation. — Detta hvad klämman angår. I fråga om motiveringen skrifver ofta den ena kammarens utskott i en riktning, den andras i en annan, temligen afvikande från den förra. Det är sedan en mycket vansklig uppgift för kanslideputerade att ur de mycket olika betänkandena leta fram något för dem gemensamt.

Jag har härmed i korthet velat antyda, att jag tror en annan organisation af det förberedande riksdagsarbetet för ärenden, hörande till tillfälliga utskott, vore synnerligen önskvärd.

Sedan öfverläggningen ansetts härmed slutad, gjorde herr talmannen jemlikt derunder förekomna yrkanden propositioner, först på bifall till hvad utskottet i föreliggande punkt hemställt samt vidare på afslag derå; och förklarades den senare propositionen vara med öfvervägande ja besvarad.

Punkten 3.

Herr Pettersson, Carl Fredrik: Jag antydde i mitt förra anförande, att jag vore reservant i afseende å en annan punkt af ut-

skottets betänkande, och det är just denna, den tredje. Det är icke emot sjelfva saken jag har invändningar att göra, utan emot den lösning, utskottet här föreslår. Jag har, lika mycket som utskottets öfrige ledamöter, ansett skäl vara, att de tillfälliga utskotten skulle kunna under vissa omständigheter bestås sekreterare och kansli, detta i synnerhet då ärendena äro flera och deras uppsättning lägger allt för tung börda på ordförandena i dessa utskott. Men när man i konstitutionsutskottet ransakade dessa förhållanden, befans det, att under det en del tillfälliga utskott hade en hel mängd motioner att behandla, kunde det också finnas andra, der blott ett och annat ärende förekom under riksdagens lopp, och det ansågs onödigt att för sådana fall som det sist nämnda medgifva tillsättande af sekreterare och kansli, hvaremot det ansågs billigt i det förra, då många ärenden funnos att behandla. I anledning häraf har konstitutionsutskottet tillstyrkt motionärens framställning, men på det sätt, som här står: »Utskotten ega, hvar för sig, utse sekreterare och, efter samråd med honom, den öfriga betjening, som nödig finnes.» Jag har, såsom sagdt, ingenting emot sjelfva saken, dock är jag mera böjd för att ansluta mig till herr Dahns reservation i detta fall. Hans förslag upptager § 44 riksdagsordningen oförändrad, hvartill han föreslår följande tillägg: »Utskottet eger dock, när det så anser behöfligt, rätt att utse nödigt skrifbiträde». Jag finner för min del, att detta utmärker saken och förhållandena bättre, än när de tillfälliga utskotten ställas i paritet med de ständiga. Nu vet jag icke, om det är värdt att göra något yrkande i frågan, då saken fallit i Andra Kammaren, hvarför jag, då det, hvori jag skiljer mig från utskottet, är så obetydligt, och för att bespara ordföranden i konstitutionsutskottet besväret att besvara hvad jag nu anfört, ber att få slippa göra något yrkande.

*Ifrågasatta
grundlags-
förändringar
angående
Riksdagens
utskott.
(Fort.)*

Herr Rudebeck: Jag vill endast säga det, att i fall man delar konstitutionens utskottets uppfattning om det rimliga och billiga i att afven tillfälliga utskott få anställa kansli eller sekreterare, huru man nu vill benämna det, synes det mig liksom de öfriga utskottets ledamöter, hvilka samverkat till utskottets beslut, icke kunna vara någon tvekan om att det sätt, hvarpå utskottet affattat lydelsen till bestämmelsen härom, eger företräde framför herr Dahns förslag, eller att utskottet, såsom han yttrar, skulle ega rätt att utse »nödigt skrifbiträde». Detta uttryck synes mig icke rätt väl passa i en grundlagstext. I fråga om hvad den siste ärade talaren yttrade, att dessa tillfälliga utskott skulle blifva likställda i fråga om antagande af kansli med de ordinarie och således kunna antaga en hel kanslipersonal, kan man väl förutsätta, att de personer, som få förtroende att vara ledamöter i utskott, vare sig ständiga eller tillfälliga, ega så mycket omdöme, att de icke, om en mera vidsträckt lydelse än den af herr Dahn föreslagna: »nödigt skrifbiträde», gifves åt bestämmelsen, skulle begagna sig deraf för att tillsätta ett stort kansli, der sådant icke behöfves. Skälet, hvarför utskottet förändrat den af

*Ifrågasatta
grundlags-
förändringar
angående
Eidsdagens
utskott.
(Forts.)*

motionären föreslagna lydelsen, är just den, att utskottet velat säga, att kansli icke alltid *skall* anställas, ty det kan hända, att ett tillfälligt utskott icke får mer än kanske ett enda ärende att handlägga, och i sådant fall är tillsättande af kansli måhända icke af nöden. Emellertid torde med full trygghet denna fråga kunna öfverlemnas till vederbörande utskotts bedömande, och något missbruk derutinnan kan näppeligen riskeras, hvarför jag yrkar bifall till utskottets förslag.

Efter det öfverläggningen förklarats härmed slutad, biföll kammaren hvad utskottet i förevarande punkt hemstält.

Punkten 4.

Utskottets hemställan bifölls.

Vid förnyad föredragning af statsutskottets den 9 och 10 i denna månad bordlagda utlåtande n:o 88, i anledning af väckta motioner om beredande åt den personal, som från vestkustbanan öfvergått i statens jernvägars tjänst, af pension i likhet med den öfriga statsbanepersonalen, biföll kammaren hvad utskottet i detta utlåtande hemstält.

---

*Om inköp af
beskicknings-
hus i Paris.*

Föredrogs å nyo statsutskottets den 9 och 10 innevarande maj bordlagda utlåtande n:o 89, i anledning af Kongl. Maj:ts proposition till Riksdagen angående inköp af beskickningshus i Paris.

Herr Ljungberg: Jag kan icke underlåta att begagna mig af detta tillfälle för att fästa uppmärksamheten på det besynnerliga, för att icke säga tanklösa, sätt, hvarpå man gått till väga, då unionen med Norge tillkom, i det man då underlät att föreskrifva, huru öfverenskommelser om gemensamma utgifter skulle åstadkommas, utan lät ett sådant förhållande komma till stånd, att det nu står den ena eller andra nationen fritt att bevilja ett anslag för gemensamt ändamål, som proportionellt kan vara alldeles för litet, eller helt enkelt att icke bevilja något alls. Det senare har varit förhållandet vid detta tillfälle, då anslag varit nödigt för unionelt ändamål, nemligen för ett gemensamt ministerhotell i Paris. På gjord framställning i frågan hafva norrmännen svarat: vi bry oss icke derom, vi gifva ingenting. Nu kan det gå an i detta fall, ty man påstår, att svenska staten här gör en god affär, men om motsatsen egt rum, så hade Sverige efter nu rådande praxis äfven fått ensamt bekosta denna bostad, i hvilken en norrman tid efter annan kommer att taga in, och der hans landsmän, som nu undandraga sig sin andel i husköpet, önska, att han ständigt skulle bo. Säsom vi veta, gaf ett liknande undan-

dragande för några år sedan upphof till en stor tvistefråga, och man kan icke nog förundra sig öfver, att icke i den unionskomité, som senast var tillsammans, frågan om sättet för öfverenskommelsers ingående i dylika fall förekom; om så var fallet, har det åtminstone icke ledt till något synligt resultat. Större tvistigheter än den förevarande kunna lätteligen förekomma, och vi hafva då, såsom här synes, icke någon utväg att göra rätt och billighet gällande. Jag har därför velat fästa uppmärksamheten på förhållandet, med den önskan, att, om någon gång en ny unionskomité skulle sammanträda, man då måtte vara betänkt på att taga den viktiga frågan under öfvervägande, huru *unionella öfverenskommelser må kunna träffas* i hvarjehanda hit hörande ämnen. För närvarande har den norrman, som blifvit utnämnd till de Förenade rikenas sändebud i Konstantinopel, utan vidare tagit sin bostad i det för beskickningen derstädes upplåtna huset, hvilket icke till allra minsta del är norsk egendom, utan svenska statens. Äfven af annan, Sverige tillhörig egendom drager Norge fördel, såsom t. ex. den af norrmän likasom af svenskar besökta svenska kyrkan i Paris, till hvilken Norge icke heller lemna något bidrag. Att en uppgörelse i hithörande frågor snart borde ske, torde inses deraf, att Norges andel i de gemensamma utgifterna för diplomatien, som nu utgör $\frac{5}{17}$ af det hela, snart är alldeles för ringa i förhållande till de båda ländernas folkmängd, och särskildt med hänsyn till norrmännens pretentioner, och det skulle vara roligt att se, huru man tänker få detta förhållande regleradt, då folkmängden i Norge i senare åren vuxit starkare än hos oss. Dessa spörsmål framställa sig sjelfmant, då man ser det nonchalanta sätt, hvarpå man i Norge behandlar förevarande fråga, och huru lugnt man i Sverige låtit dervid bero. Någon anmärkning i annat afseende har jag icke att göra vid detta betänkande, utan vill endast uttala den önskan, att ingen förlust för vårt land måtte uppstå genom den åtgärd, man nu vidtagit.

Efter härmed slutad öfverläggning biföll kammaren hvad utskottet i föreliggande utlåtande hemställt.

Föredrogs å nyo och företogs punktvis till afgörande lagutskottets den 9 och 10 i denna månad bordlagda memorial n:o 49, med föranledande af kamrarnes skiljuktiga beslut beträffande vissa delar af lagutskottets utlåtande n:o 40 i anledning af dels Kongl. Maj:ts proposition med förslag till lag om rätt till jagt, till lag om ändrad lydelse af 24 kap. 13 § strafflagen och till lag om ändrad lydelse af 1 § i lagen angående tiden för nyttjanderättsaftals bestånd den 25 april 1889, dels ock tvenne med föranledande af berörda proposition afgifna motioner.

Punkten 1.

Ledes till handlingarna.

*Om inköp af
beskicknings-
hus i Paris.
(Forts.)*

*Samman-
jemknings-
förslag
angående lag
om rätt till
jagt m. m.*

Samman-
jemknings-
förslag
angående lag
om rätt till
jagt m. m.
(Forts.)

Punkten 2.

Friherre Gripenstedt: Såsom kammaren behagade af föreliggande memorial finna, stannade kamrarne i olika beslut beträffande §§ 13, 14, 16, 17 och 22 i förslaget till ny jagtlag. Lagutskottet har nu sökt sammanjemka de olika besluten, och jag skall bedja till granskning få upptaga hela sammanjemkningsförslaget, icke blott den nu föredragna punkten. Man ser då, att lagutskottet föreslår, att Andra Kammaren skulle frånträda sitt beslut rörande § 13, och Första Kammaren sina i fråga om §§ 16 och 22. Vid §§ 14 och 17 skulle båda kamrarne frånträda sina fattade beslut och antaga den af lagutskottet formulerade lydelsen. Mot båda dessa paragrafer 14 och 17 har jag icke några invändningar att göra. Det är egentligen blott en omredigering, som företagits, och vid den ena paragrafen kan en liten eftergift sägas hafva blifvit gjord för Första Kammarens mening, men ser man till de öfriga paragraferna, så är förhållandet helt olika. I fråga om § 13, hvori Andra Kammaren skulle frånträda sitt och taga Första Kammarens beslut, är skiljaktigheten mellan kamrarne nästan ingen; det är blott några ord, som skilja: Första Kammaren vill här hafva »annan egendom» och längre ned »hvilken», Andra Kammaren »annat» och »som». Denna skiljaktighet är icke »sådan», att den från Andra Kammarens sida begärda eftergiften kan anses vara synnerligen stor. Men huru förhåller det sig med §§ 16 och 22? Der är skilnaden af ganska stor betydelse. Om den förra af dessa paragrafer antages enligt Andra Kammarens formulering, skulle för sådana förseelser, som här omtalas, en lindring inträda i straffet mot hvad i nuvarande jagtstadga bestämmes. Hundegare, som icke hölle sin hund i förvar, skulle vid upprepade förseelser slippa undan med lindrigare straff än för närvarande, och detta synes mig opåkalladt. Då vi sedan komma till § 22, ställer det sig ändå betänkligare, ty konsekvensen af denna paragraf skulle blifva, att öfverträdelse mot jagtlagen i de flesta fall komme att blifva strafflösa, derigenom att så godt som inga åtal komme att ega rum. En och annan jordegare skulle visserligen liksom nu anställa åtal för att freda sin jagtmark mot tjufskytte, men alltid komme det att vara förenadt med besvär och kostnad, hvilket de flesta vilja undvika. Om paragrafen antages med den lydelse Första Kammaren beslutit, tror jag, att man skulle kunna hoppas på en förbättring i dessa mycket ofta omtalade förhållanden. Om åter Andra Kammarens beslut blir Riksdagens, blefve det lika otillfredsställande som för närvarande, och skulle ny jagtstadga sedan i öfverensstämmelse med lagen utfärdas, än sämre. Denna stadga behöfver visserligen icke upptaga samma bestämmelser i afseende å böter som lagen, men möjligt är, att man för uniformitetens skull äfven der inför dessa bötesbestämmelser, och då får jag säga, att tillståndet blefve rent hopplöst. — Nu innebär hela sammanjemkningsförslaget, så vidt jag kan se, blott några sken-eftergifter för Första Kammarens åsigt, men fordrar i hufvudsak högst betydliga eftergifter från denna kammarens sida. Jag hemställer då,

huruvida det ej vore skäl, att kammaren vidblefve sitt en gång fattade beslut. Följden blefve naturligtvis den, att förslaget till ny jagtlag för denna gång folle, men jag anser, att någon skada derigenom icke hade skett. Vi hade vår gamla jagtstadga i behåll, och den kan vara lika bra som den nya lagen med den formulering densamma i vissa punkter nu erhållit. Dessutom kan man ju hafva förhoppning, att lagen något annat år framkommer i förbättrad form; och i afvaktan derpå kan, om så skulle anses erforderligt, måhanda en och annan förbättring utverkas beträffande jagtstadgan. Att deremot få rättelse till stånd i en nyantagen underhållig lag, har alltid visat sig vara mycket svårt. På dessa skäl yrkar jag afslag å den föredragna punkten och å sammanjemkningsförslaget i dess helhet.

*Samman-
jemknings-
förslag
angående lag
om rätt till
jagt m. m.
(Forts.)*

Herr Hedenstierna: Jag har deltagit inom lagutskottet uti ifrågavarande försök att sammanjemka kamrarnes olika beslut, men för min del har jag icke känt mig tillfredsställd af det sammanjemkningsförslag, som utskottets flesta ledamöter förenat sig om.

Ser jag på detta sammanjemkningsförslag i sin helhet, finner jag, i likhet med den föregående talaren, att Andra Kammaren skulle göra en enda eftergift och Första Kammaren två, samt att beträffande två paragrafer helt och hållet ny redaktion föreslagits.

Ser jag på innehållet af sammanjemkningsförslaget, finner jag, att, medan Andra Kammaren endast skulle gifva efter i några redaktionsfrågor, det är Första Kammaren, som fått afstå från alla de beslut i sak, hvori den skilt sig från Andra Kammaren. Af detta skäl har jag reserverat mig, och jag vidhåller nu denna min mening. I den paragraf, hvarom nu särskildt är fråga, skulle det visserligen kunna vara temligen likgiltigt, hvilka af de ifrågakomna uttrycken, som begagnas, men då det väl icke är skäl att antaga denna enda paragraf, då man måste motsätta sig, att de andra antagas, får jag för min del yrka, att förevarande paragraf icke godkännes och att Första Kammaren måtte vidblifva sitt beslut i detta fall.

Det må kanske tillåtas mig att redan nu äfven yttra mig om de andra paragraferna. Jag ber då att få erinra, att beträffande 17 paragraf skulle i hufvudsak visserligen Första Kammarens beslut antagas, med afseende på att katt skulle kunna saklöst skjutas äfven å *annan mark* än skog eller hage, men då Andra Kammarens ledamöter i utskottet icke velat gå in derpå, utan att afståndet förlängdes till trehundra meter, och jag föreställer mig, att derigenom ganska mycket af hela stadgandets effektivitet bortfaller, torde det ej vara skäl att antaga denna paragraf i dess nu ifrågasatta skick.

Vidare har det föreslagits, att Första Kammaren skulle släppa sitt beslut rörande böternas fördelning, och det har anförts mot kammarens beslut i denna del, det derigenom skulle införas en mot gällande strafflagstiftning stridande princip, då målsegare skulle få andel i böterna. Det kan ju så vara, att det i allmänna lagen vore mindre lämpligt, men i en speciallag sådan som denna tror jag, att

Samman-
jemknings-
förslag
angående lag
om rätt till
jagt m. m.
(Forts.)

det skulle verka till fördel för det åsyftade ändamålet, om man i särskildt denna lag införde den sporre till åtal, som ligger i en sådan bestämmelse.

Jag ber att få yrka afslag äfven å dessa paragrafer, när de komma under behandling.

Herr Hasselrot: Det lär bero rätt mycket på den subjektiva uppfattningen, huruvida det kan anses, att lagutskottet genom sitt sammanjemkningsförslag delat rätt de båda kamrarna emellan. De båda föregående talarne hafva känt sig besvikna och tycka, att Andra Kammaren fått för mycket. Behagar kammaren se på betänkandet, så är det fem punkter, hvori kamrarna fattat olika beslut. Det är aritmetiskt omöjligt att jemnt dela det. Utskottet har då vidtagit den åtgärden att gifva Första Kammaren rätt i en fråga, Andra Kammaren rätt i två frågor, och i de två öfriga frågorna har Första Kammaren fått rätt i allt väsentligt. Första Kammaren har således fått rätt i en sak och desslikes i två halfva, Andra Kammaren har fått rätt i två saker. Jag ber vidare att få belysa innebörden af detta.

Det må erkännas, att den första ändringen till denna kammares förmån icke var synnerligen vigtig. Dock var den ej utan sin betydelse i det afseendet, att det gälde inskränka den skadeståndspligt, som skulle införas i lagen, derhän, att den skulle gälla endast egendom, icke person; således icke blott en formel ändring, utan en ändring i sak.

I den andra frågan beträffande 14 paragraf har Första Kammaren fått rätt i hufvudsak. Det enda, som strukits, är ordet *söka*. Andra Kammaren har derutinnan gått Första Kammaren till mötes.

Så klagade den förste ärade talaren öfver att Första Kammaren förlorat beträffande 16 paragraf. Hvad innefattar 16 paragraf? Jo, om en hund olofligen löper lös och tages upp, är egaren enligt sammanjemkningsförslaget skyldig att, om han vill återfå hunden, lösa den med fem kronor. Sker det oftare, ville Första Kammaren, att han skall lösa den med tio kronor. Nu vågar jag påstå, att denna bestämmelse har synnerligen liten betydelse och mycket liten tillämpning. Enligt min tanke var för öfrigt den formulering, som Första Kammaren gaf åt denna bestämmelse, synnerligen olycklig, ty det är så, att ett flertal jurister hafva olika åsigt om hvad dermed verkligen menas. Om t. ex. en hund, som löper lös, tages upp, skall egaren första gången betala 5 kronor; men om så hunden löper lös igen och tages upp af annan person än förra gången, skall då egaren lösa hunden med fem eller tio kronor? Så framstälde en ledamot af kammaren det fallet, att det ju icke ens behöfde vara samma hund. Det kunde vara en hund den ena dagen och en annan hund den andra dagen, båda hundarna tillhörande samme egare. Skulle egaren då betala fem eller tio kronor? Jag vågar påstå, att bestämmelsen är så sväfvande, att den icke rimligtvis bör af en lagstiftande försam-

ling antagas. Om Kongl. Maj:t i administrativ väg utfärdad en sådan lag, får det statsråd, som tillstyrkt densamma, stå derför, men näppeligen torde en lagstiftande församling kunna antaga en bestämmelse af sådan beskaffenhet, och jag påstår, att bestämmelsen kan medföra skada äfven för den, som tager upp hunden. Jag vill taga ett exempel. En person tager upp en annans hundar vid två tillfällen, men ej samma hund, och tror sig berättigad att få tio kronor för andra gången, men egaren påstår, att han icke skall ha mera än fem kronor och löser därför ej ut den. Så blir det en långvarig rättgång, som kanske visar, att anspråket varit obehörigt och att han således ej egt att behålla hunden, och så blir han dömd till skadestånd och får ingen ersättning för den tid, han födt hunden.

Sedan kommer jag till bestämmelsen i 17 paragraf angående katt. Andra Kammaren ville, att katt endast skulle få skjutas, när han träffas i skog eller hage. Första Kammaren äfven när han träffas på åker på längre afstånd än 200 meter från bebodt hus. I detta fall har också Första Kammaren fått sin mening fram med den skilnad, att metertalet höjts från två till tre hundra. Dermed tror jag Första Kammaren kan vara fullt belåten. Derigenom har ett ej ovigtigt steg tagits till jagtvårdens skydd.

Slutligen kommer jag till den ömma punkten, tvisten om bötesfördelningen. Jag vill icke bestrida, att en speciallag sådan som denna skulle kunna utan synnerlig olägenhet stadga samma bötesfördelning som den, Första Kammaren beslutade, men jag vidhåller, att det icke skulle hafva den effekt, som herrarne tro. Af den förste talarens anförande framgick tydligt, att han hade den uppfattning, att lagen icke skulle få någon nämnvärd effekt, om icke åklagare eller målsegare finge andel i böterna för oloflig jagt. Då skulle han nemligen sällan bry sig om att åtala oloflig jagt. Men här är icke fråga om oloflig jagt i allmänhet, utan om en mängd små förseelser af den mest minimala beskaffenhet. Alla gröfve förseelser falla under strafflagen. Jag vet, att många af herrarne hafva den uppfattningen, att om man får en sådan fördelning af böterna här, skulle det vara första steget att få en sådan fördelning äfven af de böter, som utgå enligt strafflagen vid oloflig jagt och fiske. Men det vågar jag påstå ej vara riktigt; sådant lär aldrig lyckas. Deremot är det min fulla öfvertygelse, att en blifvande kongl. jagtstadga, när den en gång utfärdas, kommer att för der omnämnda förbrytelser bibehålla samma bötesfördelning, som nu är gällande och som tillgodoser åklagares och angifvares rätt. Det enklaste och formligaste är att låta böterna i denna lag, såsom lagutskottet föreslagit, gå på samma sätt som andra böter för förnärmande af enskild rätt och i jagtstadgan bibehålla den nu stadgade bötesfördelning. Jag tillåter mig för öfrigt fästa uppmärksamheten på, att det icke gick för sig att behålla Första Kammarens formulering, ty Första Kammaren glömde att införa den bestämmelsen, som är alldeles nödvändig: »saknas tillgång till böternas fulla gäldande, skola de förvandlas en-

Samman-
jemknings-
förslag
angående lag
om rätt till
jagt m. m.
(Forts.)

Samman-
jemknings-
förslag
angående lag
om rätt till
jagt m. m.
(Forts.)

ligt allmän strafflag.» Det går naturligtvis icke an att antaga ett lagbud, der någonting så väsentligt saknas.

Jag tror således, att Första Kammaren icke har så synnerligen stor anledning att beklaga sig öfver sammanjemkningsförslaget, och tillåter mig därför att yrka bifall till den föredragna punkten.

Det kan ju möjligen, såsom en talare sade, vara ganska oväsentligt, om lagen nu bifalles eller icke, men det skulle synas mig egenomligt, om den fölle för så små skiljaktigheter, som här föreligga.

Herr Tamm, Hugo. Det var en talare på riddarhuset i världen, som var känd för att i allmänhet vara med om alla reformer, som föreslogos. En dag hade han också uppträdt för en reform, men en af motståndarne till reformen visade honom klart och tydligt, att reformen var alldeles på tok. Till en början stod han svarslös, men derefter uppträdde han plötsligt och sade: jag medgifver, att det icke blir bättre än förut, men det är i alla fall en reform, och därför röstar jag för den.

Jag får för min del uttala ett varnande ord till kammaren att i den fråga, som här föreligger, icke rusa på för häftigt på reformstråten. Jag kan för min del icke finna, att det genom det nya lagförslag, som nu föreligger, skulle på något vis blifva bättre stäldt för de personer, som borde antagas kunna bäst bedöma denna fråga, nemligen de för jagten intresserade. Jag hörde visserligen förra gången, frågan var före, lagutskottets ärade ordförande uttala, att äfven han varit jägare, men jag tror han tillade för en 10 à 12 år sedan. Jag undrar då, om man kan vara viss derpå, att hans jagtinstinkt är så stark, att han bör ega laga vitsord i det fallet.

I afseende på sammanjemkningsförslaget gjorde han vissa aritmetiska beräkningar, såsom att Första Kammaren hade fått rätt i en hel och två halfva punkter o. s. v. Jag tror icke, att dessa aritmetiska beräkningar äro mycket att fästa sig vid, utan hvad man bör fästa sig vid, är kvaliteten af de eftergifter, som å ömse sidor blifvit gifna. Jag kan egentligen icke se annat, än att Andra Kammaren fått brorslotten. Första Kammaren har icke fått någon annat än katten, och icke ens katten orakad, ty katten har fått 100 meter större spelrum, der den får jaga fritt till förfång för jagtvården och jägaren.

Under sådana förhållanden tror jag det vore klokast att icke acceptera katten och icke heller sammanjemkningsförslaget, på hvilket jag yrkar afslag.

Herr Björlin: Jag är af af samma åsigt som den siste ärade talaren. Jag har suttit åtskilliga år såsom suppleant i statsutskottet, der det ju kompromissas, säges det, mest, och inser kompromissens berättigande. Men att sluta en sådan på det sätt, att den ena kammaren får allt och den andra ingenting, kan jag icke finna vara en fördelaktig uppgörelse.

Om man ser på de särskilda paragraferna, skall man finna, att Första Kammaren fått rätt i den paragraf, der det handlar om att ingen skulle ega rätt att skrämma *till sig* villebråd. Jag hemställer till kammaren, om icke det är så naturligt, att man absolut icke kan skrämma *till sig* någonting, att detta icke kan sägas vara någon eftergift. Paragrafen hade i allt fall måst ändras.

*Samman-
jemknings-
förslag
angående lag
om rätt till
jagt m. m.
(Forts.)*

Hvad deremot den 22 § beträffar, ligger det verkligen någonting af stor betydelse bakom denna paragraf. Lagutskottets ärade ordförande nämnde, att det berodde på den subjektiva uppfattningen, hvad man hade för åsigt härvidlag, men jag tror, att saken ställer sig ganska objektivt, om man får den föreställningen, att utan den bestämmelse, Första Kammaren beslutat, hela denna lagförändring icke tjenar till det ringaste, och det tror jag man lätteligen kan se, om man läser igenom bestämmelserna i denna paragraf, sådan den af Första Kammaren formulerades.

Så var det det der om katten. Det är naturligt, att denna paragraf måste formuleras om på något klarare sätt, då den var tve tydlig, men jag kan icke finna, att uti denna omformulering behöfde ligga någon eftergift.

Förhållandet med hela detta lagförslag var, såsom alla veta, att det kom till lagutskottet i ganska besynnerlig form, åtföljdt af en hel mängd reservationer. Det var ganska svårt att få någonting acceptabelt deraf. Såsom det nu föreligger — d. v. s. om sammanjemkningsförslaget skulle tagas — kan jag icke förstå, att ett enda *verkligt* steg skulle tagas framåt för att få ordning i våra jagt-förhållanden.

Jag ber därför att få yrka afslag å sammanjemkningsförslaget.

Herr Hasselrot: Jag ber att få fästa uppmärksamheten på en ganska vigtig omständighet.

Det är den skilnaden mellan en jagtstadga och en jagtlag, att för den senares antagande fordras Riksdagens medverkan. Om således detta lagförslag nu antages i den form det föreligger, är det att hoppas, att vi snart nog kunna få en jagtstadga utfärdad af Kongl. Maj:t i administrativ väg, som kan fylla hvad jagtvännerna önska. Men det är ovilkorligen nödvändigt, att vi hafva jagtlagen först. Genom afslag på jagtlagen får man kanske vänta längre på jagtstadgan, än önskligt vore. Det är min fullkomliga öfvertygelse, att man genom jagtlagens antagande vinner allt hvad som för närvarande kan vinnas. Lagen är ju i allt väsentligt godkänd af båda kamrarna, och det är verkligen minimala saker, hvarom här nu tvistas. Vore icke bötesfördelningen sådan, som den nu föreslås, är jag viss om, att förslaget icke blifvit af Andra Kammaren antaget. Jag tror icke, att kammaren gör klokt, om den af missmod, för att önskade bötesfördelningen icke kommit med, afslår sammanjemkningsförslaget. På sådant sätt riskerar man, att denna lagstiftning alldeles stannar af.

Sedan öfverläggningen ansetts härmed slutad, gjordes jemlikt derunder förekomna yrkanden propositioner, först på bifall till hvad utskottet i nu föredragna punkt hemställt samt vidare på afslag derå; och förklarades den senare propositionen vore med öfvervägande ja besvarad.

Punkterna 3—6.

Hvad utskottet hemställt afslogs, på särskilda af friherre *Gripensstedt* derom framställda yrkanden.

Upplästes och godkändes statsutskottets förslag till Riksdagens skrifvelser till Konungen:

n:o 72, angående regleringen af utgifterna under riksstatens första hufvudtitel, innefattande anslagen till kongl. hof- och slottsstaterna,

n:o 73, angående regleringen af utgifterna under riksstatens andra hufvudtitel, innefattande anslagen till justitiedepartementet, och

n:o 74, angående regleringen af utgifterna under riksstatens tredje hufvudtitel, innefattande anslagen till utrikesdepartementet.

Upplästes och godkändes bevillningsutskottets förslag till Riksdagens skrifvelser till Konungen:

n:o 109, angående tullbevillningen, och

n:o 110, i anledning af Kongl. Maj:ts proposition med förslag till förordning om frilager m. m.

Upplästes och godkändes Riksdagens kanslis förslag

dels till Riksdagens skrifvelse, n:o 96, till Konungen, angående förbättrade sätt för sjöfolks pensionering;

dels och till paragrafer i riksdagsbeslutet:

n:o 17, om förslag till lag angående ersättning för skada till följd af olycksfall i arbete och till lag om ändrad lydelse af 17 kap. 4 och 11 §§ handelsbalken,

n:o 18, angående lag om straffregister,

n:o 19, rörande förslag till lag angående ändrad lydelse af 3 § i lagen den 10 juli 1899 om ersättning af allmänna medel i vissa fall för skada, som förorsakats af embets- eller tjänsteman,

n:o 20, angående ändrad lydelse af § 36 i förordningen om landsting,

n:o 21, angående tillägg till 11 kap. strafflagen,

n:o 22, angående åtgärder till befämjande af frånstyckad hemmansdels eller afsöndrad jordlägenhets frigörande från viss in-tecknad gäld,

n:o 23, angående sådan ändring i gällande strafflagstiftning, att den tid, hvarunder tilltalad person suttit häktad, må kunna tillgodo-räknas honom vid utmätande af straff,

n:o 24, angående ändrad lydelse af § 33 i förordningen om kyrkostämman samt kyrkoråd och skolråd den 21 mars 1862,

n:o 25, om ändring af kongl. förordningen den 6 februari 1849 angående viss tid för klander af husesyn emellan enskild jordegare och landbo,

n:o 26, angående ändring i vissa delar af förordningen om kommunalstyrelse på landet,

n:o 27, angående lag om tillägg till värnpligtslagen den 5 juni 1885, beträffande vapenöfning under år 1900 för utrönande af härens krigsberedskap m. m., och

n:o 28, angående ändrad lydelse af § 38 i kongl. förordningen angående vilkoren för försäljning af bränvin och andra brända eller destillerade spirituösa drycker den 24 maj 1895.

Herr talmannen tillkännagaf, att anslag utfärdats till samman-trädets fortsättande kl. 7 på aftonen.

Justerades tolf protokollsutdrag för denna dag, hvarefter kam-maren åtskildes kl. 1,53 e. m.

In fidem

A. v. *Krusenstjerna.*

Fredagen den 11 maj, e. m.

Kammaren sammanträdde kl. 7 e. m.

Anmälades och bordlades:

statsutskottets memorial n:o 93, angående statsregleringen för år 1901; afvensom

Första Kammarens tillfälliga utskotts utlåtanden:

n:o 12, i anledning af en väckt motion om ändringar i ordningsstadgan för Riksdagens Första Kammare; och

n:o 13, med anledning af väckt fråga rörande utsträckt sabbats-hvila åt vissa klasser af statens tjänstemän och betjente.

Upplästes och godkändes statsutskottets förslag till Riksdagens skrivelser till Konungen:

n:o 92, angående åtgärder för åstadkommande af tillfredsställande kontroll öfver förvaltningen af vissa donationer och stiftelser m. m.;

n:o 93, i anledning af Kongl. Maj:ts proposition angående öfverförande af medel från de ecklesiastiska bostälLENAS skogsfond till presterskapets löneregleringsfond;

n:o 94, i anledning af Kongl. Maj:ts proposition angående lönetursberäkning för vissa lärare vid Göteborgs högskola; och

n:o 95, med anhållan om utredning angående embets- och tjänstemäns dagliga tjänstgöringstid.

Upplästes och godkändes Riksdagens kanslis förslag till Riksdagens skrifvelse, n:o 97, till Konungen, angående nedsättning af jernvägsfrakten för brännorf m. m., samt om tillgodogörande af bränsletillgången i landets torfmossar.

Justerades ytterligare två protokollsutdrag för denna dag.

Kammaren åtskildes kl. 7,05 e. m.

In fidem
A. v. Krusenstjerna.
